

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra HAANDBOG I VERDENSHISTORIEN. Nyaarstiden

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 638.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-grundtvig07val-shoot-idm140245214422080.pdf> (tilgået 01. maj 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Giør vi nu et Besøg i denne kun slet berygtede Skole, der ved en passende Oplysning skulde redde »Kirken« og udrydde alle »Kjætterier,« da finde vi Indretningen med *Opramsning, Overhøringer, Examens-Charakterer, Stilemageri* og Alt hvad dertil hører, saa aandløst, ikke blot Byzantinsk men *Chinesisk***), at hvis vore *Latin-Skoler* ei heri1 havde kappedes med den, ja, uidentvilt taget den til *Mønster*, maatte vi være nær ved at briste af Latter, men da saaledes Indretningen var *mesterlig* i *Tidens* Smag, maae vi ganske alvorlig bemærke, at den kun var altfor hensigtsmæssig til at frembringe en *grundfalsk* Oplysning, hvorved kun et lille Bogorme-Laug i en stormægtig Tyrans Tjeneste kunde vinde, medens, ved en saadan Oplysnings afgjørende Seier, *Menneske-Livet* maatte gaaet tilgrunde. Naar *Protestanterne* lod dem høre, at de i deres Skole lagde mere *Thomas Aqvinas* korte Begreb (*summa*) end *Bibelen* til Grund, da kunde *Jesuiten* vistnok svare, at de havde samme Ret, som *Lutheraner* og *Calvinister*, til selv at gjøre *Symbolske Bøger*, hvorefter *Skrift-Klogskaben* maatte læmpe sig, men Forskiellen var dog, at en *Bibelsk Dogmatik* fra det *Sextende* Aarhundrede, men ikke en *Aristotelisk* fra det *Trettende*, kunde skriftkloge Skolemestere i det *Syttende* gaae *ærlig* tilværks med at canonisere, og derfor maatte *Jesuiten* besmykke sig med den Undskyldning, at de altid gav *Kirken* Ret, selv naar den for deres Øine gjorde »Hvidt ^{*}₋^{*}₋^{*} 639 til Sort«*). Hermed fordømde *Jesuiten-Skolen* sig selv, som ethvert *Lys*, der erklærer sig selv for *Mørke* igrunden, og lægger nu ovenikøbet Skolen for Kulsvier-Troen af al Magt an paa at skærpe Opmærksomheden, drøfte og reengjøre Alt hvad den berører, da er den vitterlig falsk.